

Бюджет як основний інструмент забезпечення соціально-економічного розвитку

Бюджет є одним із вагомих інструментів соціально-економічного розвитку країни, оскільки у процесі формування здійснюється розробка основних напрямів використання бюджетних коштів, керуючись необхідністю вирішення завдань, які стоять перед суспільством на даному етапі його розвитку. Соціально-економічний розвиток суспільства вимагає використання бюджетної політики як дієвого інструменту державного регулювання економічних та соціальних відносин. Важливим є визначення пріоритетів бюджетної політики, у тому числі на середньострокову перспективу, виходячи з основних засад соціально-економічного розвитку країни, удосконалення державного регулювання у сфері формування доходів бюджету, планування та використання видатків бюджету, міжбюджетних відносин, що підвищить рівень ефективності функціонування економічної та бюджетної системи в цілому. Задіяння регуляторного потенціалу складових бюджетної політики потребує подальшого дослідження взаємозв'язку бюджетних відносин і соціально-економічних процесів.

Підвищення якісного рівня механізмів формування доходної та планування видаткової частини бюджету з врахуванням пріоритетів соціально-економічної стратегії посилює інституційні засади бюджетно-податкової політики. Реалізація завдань якої впливає на рівень і умови виконання державою функцій, фінансову та соціальну збалансованість. Бюджетна політика є дієвим інструментом забезпечення макроекономічної стабілізації та подальшої активізації процесів соціально-економічного розвитку. Завдання бюджетного регулювання щодо формування ефективного розподілу фінансових ресурсів мають бути скоординовані із стратегічними цілями стійкого зростання економіки країни та підвищення життєвого рівня населення.

Важливим є забезпечення макроекономічної стабільності, встановлення оптимальних структурних пропорцій в економіці, удосконалення соціальної політики, формування сучасних фінансових інститутів. Виходячи з мети та завдань стратегії поступального розвитку економіки, пов'язаної з підвищенням рівня ефективності її ендогенної складової, необхідно розвинути інституційні засади бюджетної політики. Бюджетне регулювання визначає обсяги первинного розподілу валового внутрішнього продукту, впливає на структуру заощаджень та динаміку боргових зобов'язань, виступає дієвим засобом вирішення основних завдань суспільного розвитку та має стати інструментом реалізації внутрішнього потенціалу економічного зростання.

Інститут бюджетного регулювання має ґрунтуватися на сукупності форм, засобів, механізмів формування та реалізації завдань бюджетної політики, які визначають умови взаємовідносин учасників бюджетного процесу. Основними пріоритетними напрямками розвитку бюджетної системи визначено запровадження середньострокового бюджетного планування у розрізі головних розпорядників бюджетних коштів, бюджетних програм; удосконалення методологічних засад програмно-цільового методу планування бюджету; застосування дієвих підходів управління державними фінансами. Однією з основних цілей бюджетної політики є забезпечення стійкого довготривалого економічного зростання, шляхом структурно-інноваційних перетворень економіки, створення сприятливого інвестиційного середовища, достатньо високого рівня соціально-економічного розвитку суспільства з урахуванням збалансованості державних фінансів, що реалізується через інститути бюджетного регулювання.

Із метою посилення впливу бюджетної системи на соціально-економічний розвиток суспільства потрібно вживати заходи, спрямовані на підвищення рівня збалансованості і прозорості бюджету, ефективності витрачання бюджетних коштів, удосконалення міжбюджетних відносин, забезпечення якісного виконання бюджетів усіх рівнів, здійснення дієвого фінансового контролю. Таким чином бюджетна політика як інструмент державного регулювання суспільного розвитку є сукупністю фінансових відносин, інституційного забезпечення щодо формування та використання бюджетних коштів, спрямованих на досягнення фінансово-економічної збалансованості, результативності економічних перетворень

Список використаних джерел:

1. Чугунов І.Я. Бюджетно-податкова політика в умовах інституційних перетворень/ І.Я.Чугунов, В.Д. Макогон // Вісник КНТЕУ. – 2014. – № 4. – С.79-91.
2. БоголібТ. М. Бюджетна система України: нова реальність та глобальні виклики.Економічний часопис-XXI. 2016. No 1–2. С. 41–43.
3. ЛисякЛ. В., Гриценко О. В., Качула С. В. та ін. Бюджетна складова реалізації домінуючих напрямів суспільного розвитку : монографія ; за ред. Л. В. Лисяк. Д. : ДДФА, 2015. 396 с.
4. МаксютгаА. А., Чугунов І. Я. Бюджетна складова суспільного розвитку. Вісн. Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. 2012. No 3. С. 45–54. 11.Теорія фінансів ; за ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. Київ : Центр учбов. л-ри, 2010. 576 с.
5. ПавелкоА. В., Чугунов І. Я. Бюджетна політика економічного розвитку. Вісн. Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. 2015. No 2. С. 64–73.
6. Chugunov I. Y., Makogon V. D. Budget policy under economic transformation. Economic Annals-XXI. 2016. No 3–4 (2). P. 66–69